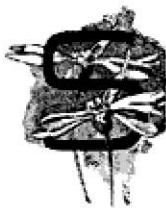

Sestanek na Rušah.

Spisal J. C. Trošan.

I.

 edeli smo že precej časa v veliki, zakajeni sobi z nizkim stropom in rdeče pobarvanim pohištvom. Sekunda se je vlekla počasi za sekundo, in pivo se je kisalo v steklenicah. Od peči se je čulo nahodno, piskajoče smrčanje, in dvoje bosih nog je viselo ob zeleni lončevini. Na mizi je stala petrolejka, ki je vsaki hip ugasovala in zopet vzplamtevala z ozkim, trepetajočim plamenom; obrazi so se videli v njeni svetlobi trdi in blede, kakor izklesani iz sivega mramorja.

Vsi trije smo bili tesno zaviti v zimske suknje; Bukovec se je stresal ter šklepetal z zobmi.

»Prokleto — kaj nič ne kurite?«

Izza mize je vstajala suha ženica in odgovarjala z vznemirjenim, nenavadno uslužnim glasom:

»Izvolite, izvolite . . . takoj vam postrežemo . . . Morda zahtevate še eno steklenico?«

Naslonila je zopet glavo na steno ter dremala s polodprtimi očmi.

Med mano in Bukovcem je sedel Jožef Tabula, žandarmerijski narednik s Strmice. To je bil človek velike, močne postave, z mirno odločnostjo v obrazu — sivoblede, ledene polti, rezkih, globokih črt, kosti širokih in vzbočenih; v očeh samih ni bilo nikakršnega posebnega izraza, a vsled golih, rdeče obrobljenih trepalnic se je zdelo, da leži na njih — kakor komaj vidna mokrota — nekaj polzakritega, otožnega. Govoril je malo, razgrevalec pa se ni nikdar; toda kar je

rekel, je dobilo hipoma poseben pomen, kakor da je hotel povedati z isto besedo vse kaj drugega, globočjega.

»Ni je smel ugovarjati . . . on ni imel pravice . . .« je ponovil tiho s svojim mirnim, monotonskim glasom.

Bukovec pa se je vznemirjal ter zamahoval z rokama.

»Pravico je imel! Dovolite, da vam razložim to stvar . . .«

Premaknil je stol, se nagnil bližje k Tabuli in iztegnil desnico.

»Odkar sta stopila pred oltar, ni imela več oblasti ne nad svojo častjo, ne nad svojim življenjem. Zakaj, če je zašla v lužo, je oškropila tudi njega. Ali čemu —«

Zganil je z rameni in prestavil svoj kozarec.

»Vsako razlaganje je tu nepotrebno. Vi razumete vse prav tako, kakor jaz — in zdi se mi, da tudi ne čutite drugače. Jaz . . . Boga mi, če bi se meni zgodilo kaj takega — zdelo bi se mi, da mi gnije pol telesa . . . Ne videl bi ničesar drugega nego njen greh in svojo sramoto . . . To se pravi, če se na ljubezen samo niti ne oziramo ne . . .«

Bukovec se je razgreval bolj in bolj, Tabula pa je ostal miren in hladen.

»On ni imel pravice . . . To je navadna nesreča, kateri se ne da izogniti; podobna je elementarni nezgodi: — jokaj ali kolni, tu ni nikakršne pomoči . . . Ali je ubil s sekiro njeno nezvestobo in svojo nesrečo?«

Bukovec je zamahnil z roko ter ni ničesar izpregovoril. —

Ves razgovor se je nanašal na beležko v nekem dnevniku. Poročal je nekdo s suhimi besedami, kako je razjarjen kmet ubil s sekiro svojo nezvesto ženo. Stvar je bila opisana tako malovažno in na kratko, da ni zbudila v meni prav nič posebnega zanimanja. Bukovec je vzel list in je čital. Roka se mu je pričela tresti, in kri mu je stopila v obraz. Od tistega trenutka so postale njegove kretnje nervozne in nenaravne; govoril je s prisiljenim, previsokim glasom, hlastno, razburjeno in v presekanih stavkih; njegov prijetni obraz z zavihanimi, svetlimi brčicami in lepimi rjavimi očmi je bil zdajci videti zabuhel, vznemirjen.

Jaz sem nestrpno čakal, da se že razidemo; a trenutki so odhajali počasi, kakor bi vlačili za sabo težke verige, in vlaka ni bilo od nikoder.

»Jaz bi napravil isto — jaz bi jo ubil!« je hitel zopet Bukovec.

Vstal je razburjen in stopil par korakov po sobi, da je zažvenketala svetilka na mizi.

»Vi bi napravili isto?« je ponovil Tabula mirno in pogledal nanj z velikimi, hladnimi očmi. Bukovec se je zdrznil, in ustnice so mu zatrepetale, kakor da je hotel naglo odgovoriti. Del je klobuk na glavo in si ga pomaknil nizko na oči, da mu je zakrila senca ves obraz.

»Zdi se mi, da že lahko odidemo . . . Vi, zdramite se, da plačamo!«

Krčmarica je skočila kvišku, in izza peči se je dvignil rdeč obraz z razmršeno sivo brado; pogledal je zaspano po sobi, potem pa se je naslonil na gorke cunje nazaj. —

Stopali smo hitro po strmi poti proti kolodvoru. Noč je bila lepa in jasna. Na svetlem nebu so dremale zvezde v mirnem, belem svitu, daleč oddaljene druga od druge. Okrog nas, na obeh straneh — sama pusta, valovita krajina, pokrita s snegom; le tu pa tam je samevalo nizko drevo z golimi, črnimi vejami. Pod nogami je škripala tenka plast zmrzlega snega; včasih je zabučal veter v daljavi, prihajal je bližje z zategnjenim žvižgom in z ledeno silo zapuhal v obraz.

Visoko gori v hribu se je svetila luč, in par temnih poslopij se je dvigalo iz belega ozadja. Začul se je nedoločen topot in šum, rdeča iskra se je zalesketala na vzhodu, in pred kolodvorom so se premikale črne postave semtertja . . . Vlak je prihajal, in ropotanje koles in puhanje pare se je slišalo razločneje in glasneje.

Nad vrati dolgega, začrnlega poslopja je gorelo dvoje svetilk. Uradniki v službenih oblekah in s temnimi, resnimi obrazi so prihajali in odhajali; par ženskih s košarami in zavitki v rokah je begalo z zardelimi lici in nemirnimi pogledi po prostorni veži; velik, suh človek v črni, obnošeni obleki, z ugaslo cigaro med zobmi in majhnim kovčegom v roki je slonel ob zidu in gledal zaspano proti peronu.

Tabula se je poslavljal.

»Gospod Bukovec, če se peljete v Pogorje, se ustavite gotovo tudi na Rušah . . . tako za pol ure?«

Bukovec je stal med vrati, in luč mu je sijala ravno v obraz; zamežikal je z očmi, in neprijetna guba se mu je zarisala krog ustnic.

»Da, to je mogoče . . .«

»Pozdravite mi ženo; ona je tam . . . za par dni.«

»Da, ona je tam . . .« je ponovil Bukovec brezglasno, stopil na kameniti prag in se obrnil v vežo.

Tabula se je zavil tesneje v svoj dolgi žandarmerijski plašč ter odhitel navzdol proti vasi. Njegova velika, temna postava se je

prikazovala na ovinkih vedno nižje, dokler ni izginila globoko v bregu. Doli v gostilnici je bila že ugasnila luč.

Izprevodnik je klical z zategnjenim glasom, in pohitel sem za Bukovcem, ki je bil že odšel na peron.

II.

V kupeju je sedela poleg naju mlada ženska, ki se je gotovo vozila že vso noč; njen obraz je bil zaspan in utrujen, obleka posvaljkana, črevlji prašni in odrgnjeni. Odzdravila je leno in prisiljeno, naslonila se v svoj kot in zatisnila oči.

Bukovec je odgrnil okno. Na vzhodu se je pričelo svitati; luna je vstajala, in zvezde so ugasovale v njenih svetlih, mrzlih žarkih. Daleč na okrog so se dvigali nizki holmi, goli in dolgočasni, samo tu pa tam poraščeni z redkim smrečevjem; globoko v kakšni dolini se je prikazala raztresena vas, pol zakopana v snegu. V mesečnem svitu se je izpreminjal neizmerni beli prt v čudovitih niansah; odskakovale so srebrne in smaragdne iskre, zalesketavali so se azurnomodri trakovi, prepregali vso ravan, trepetali in izginjali — se potapljali v svetlozelenih in lahnorožnatih valovih; bleščalo se je pred očmi, in sinje nebo in bela krajina s svojim snegom in z oddaljenimi temnimi gozdovi — vse se je spojilo polagoma v migljajočo, prozorno meglo.

Na postaji smreški je izstopila najina sopotnica. Ko sva ostala sama, je odprl Bukovec okno, in mali zastor je zafrfotal v ledenem nočnem vetru . . .

Hipoma se je obrnil k meni, in njegov obraz je bil nenavadno teman in prepadel.

»Tebi je vsa stvar znana; zakaj ne opomniš ničesar?«

Jaz nisem vedel, kaj bi mu bil odgovoril; on pa je stopil bližje k meni in me prijel za ramo.

»Povej mi, ali nisem najbolj zavržen človek na svetu? Ti si mi očital to na tihem, ko smo sedeli s Tabulo pri isti mizi . . . pritrđi! . . . Ko si mi pokazal tisto strašno notico — kaj si takrat mislil? . . . In zdaj, prijatelj — zdaj se peljem k nji, na dogovorjen sestanek . . .«

Hotel je dostaviti še besedo, a stisnil je ustnice ter se vrnil k oknu. Vlak je drdral po ozkem ovinku, in za par hipov je posvetil mesec v kupe. V dolini se je zaiskrila široka voda, in njeno šumenje se je spajalo z enakomernim ropotanjem koles v nerazločno bučanje.

»In Tabula ni zinil o tem ves čas niti besedice . . .«

»Ne, čemu bi bilo treba ravno škandalov?« je odgovarjal Bukovec s hlinjeno ravnodušnostjo; a videlo se mu je, da ga duši srd in sram. »On je vedel vse prav dobro; s svojim hladnim vedenjem me je hotel rezati kolikor mogoče globoko v meso; in to je napravil mojstrsko, nedosežno! . . . Naposled — jaz mu delam krivico! Kako je hotel ravnati drugače — leden filozof, kakršen je? On nima živinske krvi kakor tisti kmet . . . A vkljub temu njegova koža ni od železa; razjedlo ga bo od znotraj, na tihem . . . In krivda ni moja, Bog mi je priča . . .«

Pogledal sem ga osupel, on pa je zaprl okno in sedel na klop, meni nasproti.

»Njegova hladnost izvira tudi iz tega, da razume vso stvar najbrže bolje, nego vsi drugi — da jo vidi, kakršna je v resnici . . . Meni samemu ne more biti jasna, ker stojim sredi v vrtincu; tebi in komu drugemu pa še veliko manje . . . Ali je to ljubezen, kar je med nama? Kakor se je bilo začelo, in kakor se zdaj nadaljuje, ni bilo v vsem niti kapljice sreče; samo zaduhlo trpljenje, od prvega trenutka pa do danes . . . Takrat si jo videl sam — precej prvo leto po poroki. Če bi bil tisti čas kdo drugi na mojem mestu, bi se mu bilo prav tako zgodilo, kakor se je zgodilo meni . . . Spoznal sem iz njenih oči in iz njenih besed, da išče življenja drugod, in da raztrga o prvi priliki nenaravne vezi med sabo in svojim možem — tem mrzlim grškim kipom miru in poštenja. Ona je izmed tistih nemirnih duš, ki hočejo vsekakor izpremembe, razburjenja, in ki ne morejo živeti drugače nego v viharju. Kadar je priklenjena med štiri stene, v redne, vsakdanje razmere, se ji zdi, da je zapuščena in nesrečna — suši se in vene . . . Misliš si morda, da hočem s tem razlaganjem opravičevati sam sebe. Ne, jaz se ti zarotim še enkrat: krivda ni moja. Kar sem delal in govoril tiste prve nesrečne dni — vse je prišlo tako polagoma in samo od sebe, da sem se zavedel jasno šele takrat, ko sem jo pritisnil prvokrat na svoje prsi . . . Bil sem tako slep, da nisem videl, kaj se je godilo v nji, ko sem ji pripovedoval o veselem življenju tam zunaj v solnčnem svetu — ko sem ji posojal velikomestne romane, polne strastne ljubezni in romantičnih pregreh . . . Njen mož jo je nosil na rokah, ji izpolnil vsako najmanjšo željo — a ona tega niti zahtevala ni; zahtevala je življenja. Tabula je hodil po svojih službenih potih — ona pa je sedela doma in sanjala . . . A to ni moglo dolgo trajati; pričakovati je bilo vsaki trenutek, da si napravi njeno nezadovoljno hrepenenje svojo gaz — četudi siloma. Morda je slutila, kam jo privede ta pre-

povedana pot; a takrat že ni imela več nobene oblasti nad svojimi koraki . . . Koristilo pa ji je vsaj toliko — da zdaj ne sanja več . . .«

Bukovec se je prisiljeno nasmehnil.

»Kakor vidiš, je vsa stvar precej enostavna, in tako enostavno se bo tudi zvršila — danes se vidiva poslednjikrat; zdi se mi, da sva se naveličala oba — jaz in ona . . .«

Naslonil se je s komolcem ob okno in umolknil. Videlo se mu je, da je govoril ves čas pod vplivom težkega, neznosnega čuta, katerega se ni mogel iznebiti, in ki se ga tudi dotakniti ni hotel z najmanjšo besedo. Dokazati se je trudil sam sebi, da sloni vse na popolnoma naravnih in malenkostnih razlogih — skratka, da vse skupaj ni nič drugega, nego zoprno, prisiljeno razmerje, katero je treba končati — čim prej, tem bolje. Na obrazu pa se mu je poznalo, s kakšnim strahom in nemiroм pričakuje zadnjega sestanka.

Iz vseh njegovih besed se je čulo mučno, nestalno razmišljanje; ni si zaupal dovolj moči, da bi se osvobodil hitro in odločno svojega zoprnega stanja; zato je brskal po njem z vso bistroumnostjo in iskal »neizogibnosti«, s katerimi bi vsaj za silo opravičil sam sebe . . .

S krepkim sunkom se je ustavil vlak, in zunaj so se zableščale luči ljubljanskega kolodvora. Izstopila sva in odšla v mesto z lesenimi, težkimi koraki, oba razbita in utrujena. Dolga, temna kolodvorska ulica se je vlekla navzdol brez konca in kraja; par nizkih gostilnic se je svetilo iz teme, in iz neke kavarne so se čuli pijani glasovi.

Takoj po večerji sva se odpravila spat. Najina soba v hotelu je bila velika in mrzla; človek se je čutil še bolj tujega in osamljenega med temi temnimi, golimi stenami. Ugasnil sem svečo in legel na postelj. Leno in težko so mi padle trepalnice na oči, in prijetna toplota mi je objela telo; skrčil sem noge in se zavil tesneje v odejo. Kar sem bil doživel, se je začelo spajati in pretvarjati, konture so naraščale, in znani obrazi so se mi izpreminjali v karikature; jasnejše in bizarnejše so postajale te čudovite postave in prihajale so bližje . . . a v tistem hipu so se pogreznile, in odprl sem oči . . .

»Ti, ali spiš? . . . Jaz ne morem; mraz mi je — in zdi se mi, kakor bi ležal tam kje daleč, v kakšnem neznanem kraju . . . A glej, to sem ti hotel — —«

Njegova postelja je zaškripala; obrnil sem se v ono stran, in kolikor se je dalo razločiti, je sedel Bukovec ob zglavju in so opiral s komolcem v blazino.

»Če je ona nesrečna — jaz . . . jaz ne morem nič za to. Krivda ni moja. Nikogar nisem hotel pogubiti . . . nikomur nisem prigo-varjal . . . da; sama naj bi se bila rešila, dokler je bilo čas . . . Ah — mrzlo je tukaj in neprijetno . . .«

III.

Pozno popoldne je že bilo, ko sva sedla v voz in se odpeljala iz mesta. V ravni vrsti so stale ob poti nizke, ravnokar dozidane hiše; v ozadju se je dvigal tu pa tam visok tvorniški dimnik; za gostim živim plotom se je prikazalo včasih prijazno belo poslopje z zelenimi okni. Onkraj mitnice pa se je pričela razgrinjati nedogledno dolga, snežena ravan, vse navzkriž preprežena z zamrzlimi jarki in na redko posejana z golim hrastovjem in nizkimi vrbami. Za kakim ovinkom je dremala zapuščena vas, umazana in dolgočasna. Vse zaprto in zaklenjeno; nikjer se ni oglasila živa duša. Zdaj pa zdaj je stopal kdo po cesti s težkimi koraki in zaspanim obrazom; ozrl se je zamišljeno in nezadovoljno ter se umaknil v stran . . .

Polagoma se je nebo temnilo in nižalo, in obzorje se je krčilo; zdelo se je, kakor da se zgrinjajo od vseh strani visoke sive stene, mrzle in vlažne. Veter je zapihal, in mokrota na laseh in sprijetih trepalnicah je pričela zmrzovati. Bukovec je potegnil odejo višje in vtaknil roke v suknjo, voznik pa je kričal nad konjem, ki je stresal z glavo in zibal enakomerno svoje svetlo, rejeno telo.

Ko smo dospeli do Ruš, se je bilo že popolnoma zmračilo. Na nekem oddaljenem hribu je zvonilo ave Marijo; tu pa tam se je zalesketalo majhno okno. Voz je zavil pred veliko enonadstropno poslopje z očrnelim zidom in visokimi vrati.

Izmotala sva se iz odej in stopila na cesto. Na pragu nama je prišel naproti gospodar. Njegov obriti, sivi obraz se je nabral v tisoč gubic, in dobrodušne oči so mežikale, kakor bi gledale neprestano v plapolajočo luč.

»Dolgo časa vaju že ni bilo k nam; kako se počutita? . . . Vstopita, prosim, da se ogrejeta; kakor se vidi, sta vsa prezebla . . .«

Odložila sva suknji in sedla za mizo. V gostilnici je bilo par kmetov, ki so se razgovarjali z glasnim hrupom in smehom. Majhen, suh človek v dolgi suknji in s polhovko na glavi je stopical po sobi z drobnimi koraki, postajal pred mizo in tolkel v dlani.

»Norčujete se iz mene . . . le norčujte se! Jernej, še en liter — še en liter najboljšega! . . . Jaz pa vam povem, da vam položim lahko pri ti priči tisočak na mizo! Kdo izmed vas more kaj takega? . . . Položim ga vam takoj na mizo — kolika je stava?«

Silil je z vsem telesom v debelega, rdečeličnega moža, ki je gledal nanj nekako očetovsko, z dobrovoljnim smehom na širokih ustnicah.

»Le miren bodi, Šega, pa sedi; saj ti verjamemo . . . Kaj je tebi en tisočak? Zato boš dal nocoj še za par litrov!«

Jernej Demšar, gospodar, je prisedel k nama, se zibal na svojem stolu ter pripovedoval različne novice, ne da bi mogel povedati kaj posebnega; po svoji navadi se je prekinil vselej sredi stavka, povzdignil glas ter preskočil nenadno na kaj drugega, kar se mu je zdelo v tistem hipu tehtnejše in zanimivejše.

Mene se je lotila sentimentalnost. Včasih je pogledala v sobo gospodarjeva najmlajša hčerka, postala za trenotek poleg mize ter zopet izginila. Njene oči so bile še ravno tako otroške in idealne, kakor nekdanj; njene ustnice so se smehljale še vedno tako sladko in ljubeznivo . . . a moj Bog — kje so tisti časi, ko sem gladil s svojo roko te svetle zlate laske in božal ta vroča, mehka lica! . . . Zdelo se mi je, da je zavel po sobi duh vijolic, in da so posijali skozi okno žarki pomladnega solnca . . .

»Hana je zdaj pri nas,« je opomnil Demšar. »Nekaj bolehnja je bila, pa je prišla, da se popravi; tukaj je menda boljši zrak . . . A jaz ne morem razumeti — morda je tu zraven kaj drugega . . .«

Videlo se mu je, da je hotel nekaj povedati; a umolknil je ter se zazibal na stolu. Bukovec pa se je naslonil nižje na mizo z napetim obrazom in nemirnimi očmi.

»Kako mislite? . . . Kaj se je zgodilo z njo? . . . No — oprostite . . .«

Kadar so se odprla vrata, se je vznemirjen zganil; nervozno pričakovanje se mu je poznalo iz vsake gubice na obrazu; kretal se je nenaravno in prisiljeno, odgovarjal pa je tako zmedeno in hitro, kakor da se je šele ravnokar zdramil iz neprijetnih sanj.

»Oho, kdo sedi tukaj? To je lepo od vaju . . .«

Bukovec je naglo vstal, Demšar pa se je ozrl po sobi kakor v zadregi ter se odstranil.

»Kam pa, oče? Prinesite vina . . . Ne, saj je Francka tukaj . . . Francka, hiti . . . pa še en kozarec zame!«

Tabulova soproga se je bila v zadnjem letu jako izpremenila; nje telo je bilo postalo močno in polno, ognjena, krasna rdečica ji je ležala na obrazu, vlažne oči so gledale motno in sanjavo; zdelo se je, kakor da leži pod mehкими trepalnicami, globoko za mokrim pajčolanom čudovito, romantično življenje, do katerega še nikdar ni segel pohoten tuj pogled.

»Zdaj sem že teden dni doma . . . in dolgočasno je tukaj na Rušah. To so v resnici »Ruše«; tako puste zemlje ni na vsem svetu . . . razen na Strmici; tam je vse še bolj zapuščeno. Jaz sama ne vem, kako sem mogla tam živeti . . . A kod sta hodila vidva ves ta čas? Kaj je na Strmici novega . . . ali sta videla mojega moža? On mi nič ne piše; a to je naposled . . . torej pijmo!«

Izpraznila je kozarec ter ga postavila trdo na mizo.

»V gostilnici se človek vsega privadi, in vino je vrh tega izvrstno — ali se vama ne zdi?«

Kmetje so plačali in se poizgubili polagoma v vežo, odkoder se je čul še nekaj časa glasen vik in prepir; nekdo je izkušal zapeti z visokim hripavim glasom; zašel je vedno višje in višje, dokler ni zasopljen utihnil.

Rdečica na Haninem obrazu je postajala žarnejša in temnejša, njene ustnice so se bile vzbočile, oči pa so bile brez svetlobe, globoke in vlažne.

»Ali vidite mojo sestro? Prav taka sem bila jaz pred tremi leti . . . To se pravi — bolj vesela in samosvoja . . . Pomislite, samo tri leta je od tega — in meni se zdi, kakor da je preteklo že pol stoletja . . . Prav tu, kakor nocoj, sem sedela jaz — in tam na vašem prostoru, gospod Bukovec, tam je sedela moja mati . . . »Iz Lužarja ne bo nikdar nič,« je dejala, »pusti ga pri miru in daj svojo besedo Tabuli; on je pameten človek . . .« Lužar je bil takrat še študent, in jaz sem se malo kratkočasila z njim — kakor z drugimi; ne vem, ali je prišel kdaj do kakšne službe; pravijo, da je velik lump . . . Jaz sem se smejala in odgovorila: »No dobro; pa dam svojo besedo Tabuli; nazadnje je to vse eno . . .« Glejte, taka sem bila takrat. Jaz sem mislila vse kaj družega . . . same neumnosti; zato me ni veliko brigalo, ali me dajo temu ali onemu . . .«

Demšar je odprl parkrat vrata, se ozrl po sobi ter zopet odšel. Plavooka Francka je pospravljala po mizah; hitela je, da so ji padale čaše iz rok. Včasih je pogledala k nam pol skrivaj in v zadregi, kakor da se nečesa sramuje.

Hana je pričela govoriti tiho, skoro šepetaje.

»Vi ne poznate teh ljudi; vsi gledajo tako prijazno in dobrodušno — a to so vragi! Sovražijo me — oče svojo hčer, sestra svojo sestro. Jaz dobro vem, kako gledajo za mano, kamor se prestopim... Oh, pa jaz se jih ne bojim... Jaz se ne bojim nikogar...!«

Bukovec je molčal, meni pa je bilo tesno in neprijetno.

»Ti, prijatelj moj, stopi za trenotek z mano; imam ti povedati par besed...«

Prijela ga je za roko, a takoj je sedla zopet nazaj, njene oči pa so gledale vanj široko in boječe.

»Zakaj si prišel?... Jaz sem te klicala, a ti ne bi bil smel priti... Ti nimaš sočutja z mano... Glej, jaz sem izgubljena, nobene poti ni zame več... Kakor je usojeno, tako moram živeti; to se ne da predrugačiti... Hotel si me iztrgati — a potem je bilo še strašnejše; pusti me, da poginem — sovraži me, kakor drugi, to bo najboljše...«

Demšar je stopil v sobo.

»Hana!«

»Jaz ostanem tukaj!... Pijmo!«

Obstal je za trenotek na pragu, potem pa se je obrnil in zaloputnil vrata za seboj.

»Vrni se k možu!« je odgovoril Bukovec s tihim, neodločnim glasom. »Jaz te nisem hotel iztrgati nikomur; nikamor te nisem hotel privedi —«

Hana se je veselo zasmejala.

»Dovolj, dovolj... Ne govorimo takih neumnosti!... Kam smo zašli, moj Bog!... Nocoj bodimo veseli; to je zadnji večer, potem pa pričnemo tisto življenje — tik tak... tik tak... pusto in dolgočasno kakor ura... Zapojmo, gospod Bukovec, saj smo sami! Katero hočete? Vi ste včasih imenitno peli...«

Oh kam bova vandrala

Vandrček moj?...

No?... Začnite vendar!«

Bukovec je poskusil, ali glas mu ni hotel iz grla; nakremžil je obraz in skomizgnil z rameni.

»Prepozno je; za naju bo skoro čas, da odideva.«

Hana je vstala, in njena pretirana razigranost se je hipoma izgubila.

»Torej pojdite!... Pa spomnite se včasih mene... Meni bo zdaj težko...«

Podala nama je roko, in ko sva se ozrla pri vratih, je sedela za mizo in gledala za nama z velikimi, motnimi očmi . . .

Temno in mrzlo je bilo, ko sva se peljala proti Pogorju. Oba sva molčala, voznik pa je dremal na svojem sedežu.

* * *

Spomladi sem srečal v Ljubljani narednika Tabulo in njegovo soprogo. On je hodil po tlaku visoko vzravnano, z mirnimi, enakomernimi koraki; na njegovem trdem, hladnem obrazu je ležalo nekaj sočutnega in očetovskega. Hana pa je shujšala, in zdelo se mi je, da sta bili njeni lici nekoliko splahneli; nje oči so bile široko odprte, kakor da bi gledale tja v daljnjo, krasno daljavo . . .

V aleji je poganjalo prvo zelenje, in solnce je sijalo na poslopjih v svojem najjasnejšem žaru.

Ženska in vino.

Ko vlada mi zvečer temina
V otožnih, mrzlih zimskih dneh —
Rad gledam v polno čašo vina,
Rad slišim zvonek ženski smeh.

Ljudje reko, da roka trese
Po vinu se jim drugi dan —
O, meni trese pa srce se,
In sen dobim po njem krasan.

Ljudje reko, da ženska mlada
In lepa — je možem le v greh —
O, če ima pa menc rada,
Igra veselje mi v očeh.

Zato, ti dekle mlado, krasno,
Napolni čašo še enkrat.
Obličje tvoje lepo, jasno
In vino to imam jaz rad.

Vojanov.

Moj vinski kot.

Kraj mesta tih mi hram stoji,
Obdan s prastarimi kostanji,
Kakor da bil bi v mirnem spanji
Nad vrati grozd rumen visi.

V tem hramu sladek trtni sok
V kozarcih zvonkih se svetlika
In v tožno lice radost slika,
Odganja skrb in teši jok.

A v vinu tem sto misli spi,
Sto misli vzvišenih in krasnih,
In iz njegovih kapelj jasnih
Modrost nebeška mi duhti.

Vojanov.

